

Opis przyjętych wartości do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zbąszynek na lata 2023 - 2032

I. Założenia wstępne

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Zbąszynek, przygotowana została na lata 2023 – 2032. Długość okresu objętego prognozą wynika z art. 227 ust. 2 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.¹⁾), dalej zwana Ustawą.

Odległy czas prognozowania zwiększa ryzyko niewłaściwego oszacowania wartości przyjętych w prognozie w odniesieniu do faktycznie uzyskanych. Zwracając uwagę na kroczący charakter prognozy, która corocznie będzie uaktualniana przyjęto następujące założenia:

1. Dla roku 2023 przyjęto wartości wynikające z projektowanego budżetu Gminy Zbąszynek.
2. Dla lat 2024-2032 przyjęto wartości z uwzględnieniem korekty merytorycznej, w większości z uwzględnieniem stałego procentowego wzrostu bądź w uzasadnionych przypadkach wartości stałych.

Podzielenie prognozy w powyższy sposób pozwala na realną ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy Zbąszynek. Niestabilność i nieprzewidywalność cykli gospodarczych nakazuje zachowanie szczególnej ostrożności dla prognoz długookresowych.

II. Prognoza dochodów

Prognozy dochodów dokonano przy następujących założeniach:

W dochodach ogółem dokonano podziału na dochody majątkowe i bieżące.

1. W dochodach bieżących prognozowano w podziale na kategorie:
 - a) udział w podatkach centralnych budżetu państwa (wyszczególniając: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych – PIT oraz udział w podatku dochodowym od osób prawnych – CIT),
 - b) subwencje z budżetu państwa (wyszczególniając subwencje: oświatową, wyrównawczą),
 - c) dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące, (wyszczególniając dotacje na zadania zlecone, powierzone i na zadania własne),
 - d) pozostałe dochody bieżące, obejmujące podatki i opłaty lokalne, m.in. podatki: od nieruchomości, rolny, leśny, od środków transportowych, od czynności cywilnoprawnych, od spadków i darowizn oraz opłaty: skarbowe, targowe, za zezwolenie na sprzedaż alkoholu oraz pozostałe podatki i opłaty, z wyszczególnieniem podatku od nieruchomości.

¹ Zmiany tekstu jednolitego zostały opublikowane w : Dz. U. z 2022 r. poz. 1692, 1747, 1079, 1768, 1725, 1964 i 2414

2. W dochodach majątkowych prognozowano w podziale na kategorie:
- a) dochody z majątku,
 - b) dotacje oraz środki przeznaczone na inwestycje.

Wszystkie wymienione kategorie wybrane zostały na podstawie paragrafów klasyfikacji budżetowej. Kategorie dochodów bieżących prognozowano za pomocą wskaźników inflacji oraz danych historycznych. Posłużono się metodą indeksacji wartości bazowych o odpowiednio przypisany dla każdej kategorii wskaźnik i korekty merytoryczne.

Wskaźniki nadane w poszczególnych kategoriach przedstawiają się następująco:

- Podatki i opłaty lokalne, wzrost każdego roku, począwszy od 2024 roku o ok. 1,0 %, w tym::
Podatek od nieruchomości – w roku 2023 przyjęto wielkości z projektowanych stawek w roku bieżącym, począwszy od roku 2024 uwzględniono średnio ok. 1 % wzrostu stawek. Plan ustalono na podstawie szacowanej wstępnie podstawy wymiaru i przyjętych parametrów jednostkowych.
- Podatek rolny – w roku 2023 ustalono dochody w oparciu o aktualny wymiar i przygotowaną do powzięcia, obniżoną kwotą górnej granicy ceny skupu żyta do wysokości 55,00 zł za 1 ha. W przedziale lat 2024 – 2032, przyjęto wzrost o ok. 1 % - wskaźniki zostały oszacowane na podstawie danych historycznych. Podstawą do wyliczenia wskaźnika jest średnia cena skupu żyta za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy.
- Udział w podatkach centralnych w roku 2023 - dynamika proporcjonalna do wartości przyjętych w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa dla wpływów z PIT i CIT, następnie dla roku 2024 – uśredniono wartość przyrostu analizując dane z lat poprzednich, obejmujących wielkość wpływów i jego przyrost, patrząc na dane historyczne, począwszy od roku 2024, zastosowano ok. 2 % wzrostu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i ok. 2 % wzrostu w podatku dochodowym od osób prawnych.
- Subwencje oświatową i wyrównawczą, zgodnie z projektem założeń MEN dla 2023 roku oraz korektą, począwszy od roku 2024, patrząc na średni przyrost w latach historycznych ok 2%.
- Dotacje i środki przeznaczone na zadania bieżące, zakładane wielkości, zgodnie z otrzymaną informacją przyjęto do budżetu roku 2023, począwszy od 2024 roku, projektowane wielkości skorygowano corocznie o ok. 2,5%. Wielkości te każdego roku budżetowego ulegają urealnieniu w zależności od ilości nakładanych zadań i analizie bieżącego zaangażowania środków.
- Dofinansowanie jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące od innych jednostek samorządu terytorialnego – dla roku projektowanego przyjęto wartości wynikające z budżetu roku 2023, na lata 2024 - 2032 nie przewiduje się tych źródeł dochodów z uwagi na brak zawartych umów.
- Pozostałe dochody, wzrost o uśredniony stopień inflacji, z wyłączeniem:
 - Wpływy z usług oraz z najmu i dzierżawy w 2023 roku zostały oszacowane na podstawie przyjętych stawek i szacunkowego wykonania w trzech ostatnich latach budżetowych. W kolejnych latach wzrost dochodów został oszacowany na podstawie danych historycznych: wpływy z usług – wzrost coroczny o ok. 2 %.

- Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, w związku z brakiem możliwości oszacowania wpływów w latach następnych pozostały one na poziomie przyjętych wartości w roku 2023.

Dochody o charakterze majątkowym w podziale:

- Sprzedaż majątku, zaplanowano w latach 2023 - 2032,
W projektowanym roku budżetowym, szacuje się dochody ze sprzedaży majątku na podstawie planowanych procedur przetargowych i wartości z nich wynikających.
W latach 2024 – 2032 zaplanowano stałą kwotę z tytułu sprzedaży majątku gminnego, w wysokości 300.000,00 zł.
- Dotacje na inwestycje zaplanowano na 2023 rok. Stanowią one m.in. refundację środków poniesionych w roku projektowanym i poprzedzającym, w związku z realizacją zadań z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych oraz pozyskanych środków na realizację zadań z poprzedniego i bieżącego roku budżetowego. Środki te wynikają z zawartych umów i porozumień z innymi jednostkami bądź programów rządowych, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Funduszu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład, oraz PROW. W roku 2023 zaplanowano realne wartości wynikające z projektowanego budżetu.
Od roku 2024r. nie planowano środków z tego tytułu z uwagi na bezpieczeństwo prognozy.

Uzyskane w oparciu o powyżej przedstawiony sposób, wartości poszczególnych składników dochodowych w podziale na bieżące i majątkowe, podsumowano w dochody ogółem. Zestawienie ogólnych kwot dochodów Gminy, przedstawiono w Załączniku Nr 1.

III. Prognoza wydatków

Podobnie jak dochody, wydatki podzielono przy prognozowaniu na kategorie wydatków bieżących i wydatków majątkowych, a wśród nich wyodrębniono wydatki z tytułu wynagrodzeń i składek od niech naliczanych oraz wydatki na obsługę długu.

Zgodnie z założeniami przyjętymi przy prognozie dochodów, dla wydatków bieżących w roku 2023 przyjęto planowane kwoty wynikające z budżetu Gminy. W kolejnych latach, w zależności od rodzaju wydatków, uwzględniono przyrost o założony wskaźnik, z uwzględnieniem niezbędnych korekt merytorycznych.

W wydatkach bieżących, prognozowano w podziale na kategorie:

1. Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (składki na ubezpieczenia społeczne) przyjęto na podstawie skorygowanego wskaźnika wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej i założeń do projektowanego budżetu 2023, a w latach 2024 – 2032 - wzrost o ok. 2,0 %.
2. Wydatki związane z obsługą zadłużenia, wyliczone zostały zgodnie z harmonogramem spłat kredytów i pożyczek w latach 2023 – 2031. Dla roku projektowanego 2023, z uwzględnieniem aktualnego poziomu oprocentowania, biorąc pod uwagę obecną stawkę WIBOR, począwszy od roku 2024, założono luzowanie w tym zakresie i uwzględniono średni wskaźnik oprocentowania kredytów na poziomie ok. 5%.
3. Wyплаты z tytułu poręczeń i gwarancji, w wartościach wynikających z zawartej umowy poręczenia.

4. W ramach ogólnej struktury wydatków, wyszczególniono kwoty po stronie bieżącej i majątkowej przeznaczone na realizację przedsięwzięć w budżecie dla roku 2023 oraz 2025, w zależności od przyjętego okresu ich realizacji.

IV. Inwestycje (wydatki majątkowe)

Wydatki majątkowe będące przedsięwzięciami w okresie objętym prognozą zostały rozpisane w załączniku nr 2 do uchwały w sprawie WPF na lata 2023 - 2032. Ponadto w wydatkach majątkowych ujęto inwestycje, których okres realizacji nie przekroczy jednego roku, w związku z czym nie zostały zawarte w załączniku dotyczącym przedsięwzięć.

Kwota zabezpieczona na wydatki majątkowe w 2023 roku, jest pokryta dochodami majątkowymi, kwotą wynikającą z różnicy dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące i kwotą wolnych środków, w części pokrywającej planowany deficyt gminy. W roku 2024, z uwagi na planowaną kwotę dotacji majątkowej dla Powiatu Świebodzińskiego na wspólną realizację inwestycji, dodatkowo planuje się pokrycie wydatków majątkowych z kredytów długoterminowych. W latach kolejnych, tj. 2025 - 2032 widnieje tendencja projektowanego budżetu w której wydatki majątkowe znajdują pokrycie w planowanych dochodach budżetu.

W latach 2023 – 2032 zaplanowano realizację zadań majątkowych, dofinansowanych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Funduszu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład, oraz PROW.

V. Wynik budżetu, wynik z działalności operacyjnej (bieżącej)

Wynik budżetu w prognozowanym okresie jest ściśle powiązany z przyjętymi założeniami do prognozy dochodów i wydatków.

Wynik z działalności operacyjnej (bieżącej) jest pozycją bardzo istotną na skutek zapisu w art. 242 Ustawy – organ stanowiący nie może uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących powiększonych o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki. Należy podkreślić, iż zgodnie z prognozą w całym badanym okresie nie ma zagrożenia naruszenia powyższego zapisu.

W projektowanym 2023 roku widnieje dodatnia różnica, patrząc na dochody bieżące pomniejszone o wydatki bieżące, która dodatkowo powiększona jest o wolne środki z lat ubiegłych. Z kwoty tej planuje się spłatę rozchodów gminy w projektowanym roku a pozostałość na pokrycie wydatków majątkowych. W rok 2023 i 2024 budżet gminy jest deficytowy. Począwszy od roku 2025, planowany dodatni wynik budżetu w całości przeznaczony jest na spłatę zadłużenia z lat poprzednich.

VI. Przychody

Na 2023 rok zaplanowano kwotę przychodów w wysokości 3 600 000,00 zł, które dotyczą wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy. Kwota ta wynika z niewykorzystanych środków związanych z realizacją zadania „Dystrybucja węgla w 2022 roku”,

gdzie wykonano dochody, a planowane wydatki na to zadanie przechodzą do realizacji na 2023 rok, oraz z tytułu wolnych środków, w związku z otrzymanymi dodatkowymi środkami z tytułu udziałów w PIT w 2022 roku, które przeznacza się na realizację zadań w projektowanym roku budżetowym. W 2024 roku planuje się przychód z tytułu kredytu długoterminowego w związku z planowaną dotacją na wspólnie realizowaną inwestycję z Powiatem Świebodzińskim.

W projektowanych latach 2025 – 2032 nie planuje się w budżecie środków z tytułu przychodów.

VII. Rozchody

Po stronie rozchodów w prognozowanym okresie przyjęto tylko przepływy związane ze spłatą rat kapitałowych zaciągniętych kredytów i pożyczek. Ostatnie raty kapitałowe, w badanym okresie zostały zaplanowane na rok 2032. Szczegółowe wartości spłat dla poszczególnych lat przedstawia Załącznik Nr 1. Dla roku projektowanego 2023, zaplanowano odsetki z uwzględnieniem aktualnego poziomu oprocentowania, biorąc pod uwagę obecną stawkę WIBOR. Począwszy od roku 2024 do końca okresu spłaty, założono luzowanie w tym zakresie i uwzględniono średni wskaźnik oprocentowania kredytów na poziomie ok. 5%.

Wyплаты z tytułu poręczeń i gwarancji, w wartościach wynikających z zawartej umowy poręczenia.

W ramach zadłużenia na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego, tj. roku 2022, planuje się kwotę ogółem 21 779 622,48 zł, z tytułu kredytów i pożyczek długoterminowych. Planowane rozchody, dotyczą spłaty zaciągniętych w poprzednich latach krajowych pożyczek i kredytów, na kwotę 3 185 397,00 zł.

W efekcie, projektowane zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek długoterminowych, na koniec roku 2023, wynosi 18 594 225,48 zł. Patrząc obrazowo, relacja długu, liczona wg. wzoru po zmianie przepisów na 2023 rok, jest zachowana.

Biorąc pod uwagę obwarowania wskaźnikowe, gmina spełnia relacje, wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych, gdzie liczony indywidualnie dla każdej jednostki, wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań (lewa część wzoru), przypadający na projektowany rok budżetowy, wynosi 8,79 % i jest mniejszy od dopuszczalnego wskaźnika spłaty liczonego na podstawie średniej arytmetycznej 7 letniej, która dla 2023 roku wynosi 18,99 % (poz. 8.3 WPF) oraz 19,43 % (poz. 8.3.1).

Po dokonanej analizie budżetu Gminy Zbąszynek w roku poprzedzającym rok projektowany, dokonano wyboru i ustalono na lata 2022–2025, że relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat i wykupów określonych w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do planowanych dochodów bieżących budżetu nie może przekroczyć średniej arytmetycznej z obliczonych dla ostatnich siedmiu lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu.

W latach 2023 – 2025 łączna kwota długu na koniec każdego roku nie może przekroczyć 100 % planowanych dochodów ogółem dla każdego roku, pomniejszych o planowane kwoty

dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt. 4 – 8 u. o f. p. nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego. W projektowanych budżetach relacja ta wynosi, dla 2023 roku, 32,58 %, dla 2024 roku, 38,35 % oraz dla 2025 roku, 31,96 %.

VIII. Nadwyżka budżetowa

Patrząc na projektowany rok budżetowy 2023 i 2024, budżet jest deficytowy

W kolejnych projektowanych latach, począwszy od roku 2025 do końca spłaty zadłużenia, widnieje kwota nadwyżki adekwatna do planowanych rozchodów, co oznacza, że kwotę wykonanej / planowanej nadwyżki, w całości przeznacza się na spłatę zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek długoterminowych z lat ubiegłych.

IX. Podsumowanie

Przyjęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Zbąszynek wartości w poszczególnych kategoriach zostały zaprognozowane, w ocenie osób sporządzających prognozę, w sposób traktujący trudną sytuację ekonomiczną, zarówno w roku 2022, jak i prognozowanym 2023 roku, jako przejściową. Począwszy od 2024 roku zaprognozowano realny przyrost inflacji oraz obniżenie poziomu oprocentowania, uśredniając go do ok. 5 %.

Prognoza dochodów i wydatków w pierwszej fazie tworzenia prognozy pozwala na realne oszacowanie możliwości inwestycyjnych Gminy. Pewnych trudności nastęcza fakt, iż prognoza musi zostać uchwalona do 2032 roku. Należy zwrócić uwagę na wysokie ryzyko prognozowania w tak odległym horyzoncie czasowym, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, iż nie wszystkie tendencje są do przewidzenia.

Pomimo wspomnianych trudności, zgodnie z prognozą, zachowane zostały wszelkie uregulowania wynikające z przepisów obligatoryjnych.